

Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка
Національний технічний університет України "КПІ"
Чернігівський національний технологічний університет

***Мова. Культура. Комунікація:
дослідження мови та літератури
в глобалізованому світі***

Матеріали VI-ї Міжнародної науково-практичної
конференції (24 – 25 квітня 2015 р.)

***Язык. Культура. Коммуникация:
исследования языка и литературы
в глобализованном мире***

Материалы VI-й Международной научно-
практической конференции (24 – 25 апреля 2015 г.)

***Language. Culture. Communication:
the Study of Language and Literature
in a Globalized World***

Papers of the 6th International Scientific and Practical
Conference (April 24 – 25, 2015)

Чернігів 2015

УДК 811'11 + 811.112
ББК Ш 143
Ш 143.21

Мова. Культура. Комунікація: дослідження мови та літератури в глобалізованому світі: Матеріали 6-ї Міжнародної науково-практичної конференції (Чернігів, 24 – 25 квітня 2015 р.). – Чернігів : Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка. – 2015. – 136 с.

© Колектив авторів, 2015

У збірнику представлені результати сучасних розвідок у галузях лінгвокультурології, семіотики, зіставних студій, лінгвокогнітивних і лінгвопрагматичних досліджень дискурсу, методики викладання мов і літератур, літературознавчого аналізу текстів, прикладних аспектів мовознавства.

Language. Culture. Communication: the Study of Language and Literature in a Globalized World : Papers of the 6th International Scientific and Practical Conference (April 24 – 25, 2015). – Chernihiv : ChNPU, 2015. – 136 p.

The abstracts demonstrate the results of recent research in the fields of linguo-cultural and comparative studies, semiotics, linguo-cognitive and linguo-pragmatic planes of discourse studies, methods of teaching language and literature, literary text analysis, applied linguistics.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за достовірність результатів і коректність посилань несуть автори.

Відповідальний за випуск – *Деркач Н. В.*

КВЕСТ ЯК СЮЖЕТНА ОСНОВА ПОВІСТІ Т. ЯНССОН "МУМІ-ТРОЛЬ І КОМЕТА"

The concept "quest" in literature originally meant one of the ways to build a story – a journey of characters to a certain goal by overcoming difficulties. It serves the story quest foundation works T. Yansson "Moomin and the comet". Characters start a journey, which is aimed to discover the comet. During the wandering heroes have to overcome many difficulties and meet a lot of characters that help or hinder them. Quest deal with moral and ethical decision tasks, each of the characters has to "find himself", grow up and overcome their fears. A cultural and mythological layer inherent in the product lets to talk about their address both to child and adult audiences.

Англійське слово quest, запозичене з французької, пов'язано з лицарським романом (romance) й означає "подорож лицаря з метою здобування певного предмета чи здійснення героїчного вчинку". Спираючись на дослідження Н. Фрая та О. Тихомирової, визначимо квест як певну сюжетна єдність, що містить у собі мотиви пошуку, подорожі та подвигу, і в процесі розв'язання суб'єктно-об'єктних відносин якої відбувається актуалізація хронотопу міфологічного світу. У праці Н. Фрая "Анатомія критики" успішний квест називається довершеною формою лицарського роману (romance), що має три основні стадії: 1) небезпечна подорож або попередні пригоди, 2) головний двобій і 3) "піднесення" героя.

Казкова повість Т. Янссон "Мумі-троль і комета" фактично починається "анонсування" потенційного квеста: Чмих знаходить Таємний шлях. Згодом все більшого значення у розгортанні сюжету набувають такі характеристики як таємничість, загадковість й небезпечність, адже герої усюди бачать знаки комети, дізнаються про небезпеку, а Мумі-троль споряджає експедицію для пошуку Обсерваторії.

Вихід Мумі-троля та Чмиха за межі ідилічного Мумі-Долу, свого роду замкненого, захищеного та прихованого світу (алюзія Едемського саду) символізує дорослішання та виступає ініціацією головного героя.

Подорож до Обсерваторії та зворотній шлях до Мумі-Долу відбувається за законами квеста. Герої зустрічаються з багатьма перешкодами, що вони часто мають характер біблійних алюзій: крокодили на річці, ящур в ущелині, вулкан, водоспад, прірва, величезний кондор, отруйний кущ, пересохле море, згряя сарани, комета. Маючи есхатологічний характер, ці випробування розташовані по висхідній. Долаючи перешкоди, Мумі-троль та його друзі "приборкують" усі стихії – вогонь, воду й повітря й виходять переможцями зі складних ситуацій завдяки сміливості, хитрості й кмітливості. Проте загроза комети настільки жахлива, що хоробрі шукачі пригод знов перетворюються на дітей ("Скоріш додому. Мама, напевно, щось придумає", – говорить Мумі-троль).

Головним кетовим випробуванням (двобоем) для головного героя є сутичка з отруйним кущем, що він схопив Хропсю. Бажання звільнити героїню (алюзії на лицарські романи й фольклорний мотив завоювання нареченої) перетворює складний ніж Мумі-троля на справжній меч. У якості нагороди (піднесення героя) Мумі-троль здобуває прихильність Хропсі та отримує від неї імпровізований орден – ялинкову зірку-прикрасу.

Важливим складником квеста виступають зустрічі героя. Мумі-троль й Чмих знайомляться з багатьма істотами, що мешкають за кордонами Мумі-Дола. Особливу роль у моделюванні внутрішнього світу художнього світу відіграє хронотоп.

Пасторальний Мумі-Дол – затишне та спокійне місце для життя, де майже немає справжніх небезпек. Просторово цей світ відмежований від зовнішнього морем, рікою та горами. Будь-яка небезпечна пригода у більшості творів про Мумі-троля та його друзів починається з водної стихії. Як у багатьох міфологічних традиціях, вода постає межею між світами.

З розвитком сюжету суттєво трансформується й простір. Квітухий Мумі-Дол змінюється на суворі гори, пересохле море, темний грот, ліс, що його залишили усі мешканці. Проте небезпека руйнування Мумі-Дола, де знайдеться місце й притулок для всіх і кожного, проходить ніби сама собою – комета пролітає повз Землю, не знищивши її. Це останнє випробування виступає своєрідного

нагородою для персонажів. Вони вже довели свою мужність, відданість, сміливість й заслуговують на те, щоб їх крихкий світ було врятовано.

Символічного характеру у повісті набуває й дата потенційного руйнування світу. За підрахунками вчених з Обсерваторії, комета зруйнує землю 7 жовтня. Ця дата алюзивно відсилає читача до 3761 р. до н.е. – дати створення світу в юдаїзмі або 312 р. до н.е. – початку ери Селевкідів. У такий спосіб інтерпретується ідея руйнування старого й створення нового світів. Мумі-Дол насправді стає ідеальним місцем для тих, кого Мумі-троль зустрів під час мандрівки.

Складаючи сюжетну основу повісті, квест доповнюється культурно-міфологічними компонентами й літературними алюзіями, що вони дозволяють побачити "дорослий" світ дитячої літератури й упізнати у ній відомі літературні сюжети та образи.

Светенок Л. К.
*Чернігівський національний технологічний
університет*

ДО ПРОБЛЕМИ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОГО КОМПАРАТИВНОГО АНАЛІЗУ

The article deals with some features of comparative analysis of an original work of literature and its translation or several translations of the same work. Peculiarities of poetry as the most suitable material for comparative analysis are given.

Література як складова культури діалогічна за своєю природою. Проте, коли йдеться про твори зарубіжних авторів, основою цього діалогу є перекладний художній твір. Цей факт дехто з фахівців вважає недоліком, аргументуючи свою точку зору тим, що найкраще художні тексти читати в оригіналі. Але саме таку особливість можна вважати перевагою. Адже читання в майстерних перекладах творів класики сприяє усвідомленню краси й невичерпних можливостей рідної мови.

Крім того, література знаходиться в постійному діалозі з часом і людиною. У читача є потреба прочитати текст у варіанті, який

ЗМІСТ

Калита А. А. Перспективні напрями сучасних фоносемантичних досліджень.....	3
Колесник О. С. Міфосеміотика в сучасному мовознавстві: на шляху до квантової лінгвістики	7
Хоменко І. А. Інтерпретація радіодрами Орсона Уеллса і Говарда Коха "Війна світів" в сучасній аудіовізуальній культурі.....	10
Алексієвець О. М. Просодичні засоби впливу у мовленні британських політиків.....	15
Борисов О. О. Природа інформаційного впливу у діалогічних дискурсивних практиках.....	18
Бурка Н. А. Уточнене визначення фонемі як основної одиниці фонемного рівня.....	22
Васильєва О. Г. Мистецтво як комунікативний феномен.....	25
Волинець А. А. Транскультурний розвиток семантики поняття "Хаос" в добу Середньовіччя.....	28
Ганжа І. В. Проблема тлумачення феномену <i>хеджсинг</i> у сучасній лінгвістиці.....	31
Гаценко І. Г. Метафора в українських загадках.....	33
Деркач Н. В., Коркодас Є. Д. Методика електроакустичного аналізу швидкості англійської вимови.....	36
Іванишина В. П. Проектна робота у навчанні іноземної мови в немовному вищому навчальному закладі.....	39
Капітова Т.С. Характеристика програми реформ у сфері освіти "Гонитва до вершини" у США.....	44
Кормільцина С. Ю. Новітні форми та методи навчання як підґрунтя для реалізації пізнавальної діяльності студентів.....	47
Корнєва З. М. Особливості реалізації принципу проблемності у навчанні студентів ВТНЗ англійської мови професійного спрямування.....	51
Лепеха Е. В. Основные проблемы в организации работы по иностранному языку со студентами-заочниками.....	53
Литвин С. В. Навчання студентів нелінгвістичних вищих навчальних закладів написання інформаційних сторінок.....	58
Литвиненко Ю. М. Функціонування геральдичних символів у комунікативному просторі англомовної художньої літератури	61
Марченко В.В. Емоційна складова мовленнєво-музичної комунікації..	65

Матвеева И. В. Когнітивно-комунікативна парадигма «персональність» в німецькомовній проповіді.....	69
Местхарм О. А. Проблеми організації автономної навчальної діяльності студентів нілінгвістичних спеціальностей.....	74
Ольховик М. В. Вплив сучасних соціально-комунікаційних технологій на функціонування феномену ресентименту.....	77
Пікун Л. В. Особливості впровадження інтерактивних конспектів на лекції.....	80
Плисов Е. В. Німецький релігійний текст в умовах глобалізації.....	85
Репех Н. В. Когнітивно-риторичні механізми впливу в англомовному журнальному дискурсі.....	88
Росстальна О. А. Квест як сюжетна основа повісті Т. Янссон "Мумі-троль і комета".....	92
Светенок Л. К. До проблеми інтертекстуального компаративного аналізу.....	94
Селиванов С. А. Національно-маркировані форми об'єднання в час шлюбного зв'язування або весілля в англійськомовних країнах.....	98
Славова Л. Л. Актуальні проблеми зіставного мовознавства у когнітивно-дискурсивному ракурсі.....	102
Сокирська О. С. Соціолінгвістичні особливості просодичного оформлення англійських висловлень відмови класу причин "не можу".....	105
Тараненко Л. І. Просодичне оформлення структурно-фабульних елементів англійських народних загадок.....	108
Федун Л. М. Пам'ять як компонент усного перекладу	112
Фурс Т. І. Реферативний переклад як вид транскодування інформації.....	115
Чередник Т. П. Проблема фрагментованого сприймання/мислення у професійній підготовці майбутніх учителів літератури.....	117
Yakovenko I. V. A Brief History of the Inaugural Poetry in the U.S.	122
Yakovenko T. N. Teaching Culture.....	125
Yusukhno S. I., Korets T. V. Multimedia and Network Technologies in ESP Teaching.....	128